

odebrané energie podle do předu vypočteného předpokládaného, tedy nikoli skutečného množství odebrané energie, při čemž se dohoda stran vztahovala jenom na toto smluvní množství odběrné za předpokladu, že to má platiti jako skutečný odběr. Pokud tvrdí dovolání, že uzavřena byla se žalobkyní samostatná smlouva, rozchází se se zjištěním odvolacího soudu, podle kterého kromě paušálu nijaká smlouva zvláštní se žalobkyní nebyla uzavřena. Mohou-li se dovolatelé odvolávat pouze na mateřskou smlouvu, pak o nich musí býti také užito výroku rozhodčího soudu ze dne 10. února 1921 a smíru uzavřeného mezi obcí J. a žalobkyní u zemského civilního soudu dne 16. prosince 1922, ale také předpisů vládního nařízení ze dne 13. září 1919 čis. 524 sb. z. a n. Nelze schváliti jejich právního názoru, že toto vládní nařízení jako mimořádné opatření nouzové, jež proto musí býti vykládáno restriktivně, mluví o odběratelech proudu, má na mysli pouze konsumenty odebírající elektrickou energii za ceny jednotkové za proud měřený počítadlem, nikoli však za paušální ceny. neboť toto nařízení nečiní takového rozdílu mezi odběrateli podle elektroměru a paušalisty, což je vzhledem k nouzovému jeho účelu zcela pochopitelné, poněvadž tímto účelem bylo napravit staré, podle změněných hospodářských nespravedlivé a také pro nepostižitelnost právně neudržitelné smlouvy dodávací, tedy chránilo podnikatele před smluvním vykořisťováním a před nemožností zvýšiti staré, podnikatelsky nemožné ceny. Z toho je zřejmo, že nezáleželo na tom, jakým způsobem je placeno, zda-li podle elektroměru, nebo paušálně, ale na tom záleželo, aby placeno bylo tolik, aby to odpovídalo změněným poměrům výrobním a podnikatelským, čili aby ceny odpovídaly pravé hodnotě dodávaného proudu. Nebyloť přece tendencí řečeného nařízení vládního, aby na úkor odběratelů nepaušalovaných obohacovalo lacinou dodávkou elektrické energie paušalisty, nebo dokonce, aby tyto nespravedlivě chránilo, nýbrž bylo jeho účelem zachrániti a udržeti existenci a provoz elektráren, třeba snad ne v zájmu jejich vlastníků a podnikatelů, nýbrž v zájmu veškeré veřejnosti, na nerušený provoz elektrárenský odkázané. Pak také sluší poznati, že odvolací soud nepochybil po stránce právního posouzení sporné věci, když usoudil, že je žalobní nárok po právu a když podle toho žalobě vyhověl.

Čís. 4087.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čis. 320 sb. z. a n.).

Nepřekonatelný odpor (§ 13 písm. i) rozl. zák.) nemusí býti vzájemným. Souhlasu druhého manžela k povolení rozluky jest v tomto případě potřebí ať rozluce předcházela rozvod nebo nepředcházela a ať od rozvodu uplynula již tři léta.

(Rozh. ze dne 6. srpna 1924, Rv II 373/24.)

Žaloba manžela o rozluky manželství pro hluboký rozvrat manželství a pro nepřekonatelný odpor, byla procesním soudem první stolice zamítnuta. Odvolací soud vyhověl žalobě, pokud

uplatňovala důvod nepřekonatelného odporu, a uvedl v tomto směru v d ů v o d e c h: Co se týče důvodu nepřekonatelného odporu, jest odvolání žalobce ospravedlněným. Ježto manželství stran jest od 11. března 1920 rozvedeno od stolu a lože a manželé neobnovili manželského společenství, dlužno považovati tvrzený nepřekonatelný odpor podle Šu 18 zákona ze dne 22. května 1919 čís. 320 sb. z. a n. za prokázaný, neboť výsledky ústního jednání tomu neodporují. Souhlasu druhého manžela k rozluce manželství z tohoto důvodu však potřeby není, neboť ustanovení Šu 16 písm. c) zák., dle něhož v případě nesouhlasu druhého manžela s rozlukou jest žadatele odkázati na pořad práva, by nemělo smyslu, ježto by v případě nesouhlasu i zavedení sporu nemohlo vésti k rozluce manželství.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu

D ů v o d y:

Dovolání, opírajícímu se o dovolací důvod Šu 503 čís. 4 c. ř. s., nelze upříti úspěch. Dovolání, ponechávajíc výrok soudu odvolacího — v tom směru shodný s rozsudkem první stolice — ohledně uplatňovaného rozlukového důvodu Šu 13 písm. h) rozl. zák. nedotčeným, obrací se proti právnímu posouzení stolice odvolací ohledně rozlukového důvodu Šu 13. písm. i) rozl. zák. a to nikoli neprávem. Mylným jest sice názor dovolání, že rozlukový důvod Šu 13 písm. i) rozl. zákona předpokládá pojmově oboustranný nepřekonatelný odpor, stačíť nepřekonatelný odpor jednoho manžela ke druhému, ježto zákon oboustranný nepřekonatelný odpor jako konstitutivní prvek pro uvedený důvod rozluky nestanoví, ač by byl tak snadno vsunutím jediného slova »vzájemný« mohl učiniti. Je-li pak rozuměti vývodům dovolání tak, že napadá odvolací rozsudek i v tom bodu, kde odvolací soud vyslovuje, že vzhledem k tomu, že manželství stran jest již po dobu delší tří let rozvedeno, aniž došlo k obnově manželského společenství, dlužno považovati tvrzený nepřekonatelný odpor dle Šu 18 rozl. zák. za prokázaný, bylo by dovolání i v této příčině na scestí, neboť ustanovení Šu 18 znamená tolik, že jinak nutný důkaz nepřekonatelného odporu za podmínek Šu 18 odpadá, že svědčí proň právní domněnka a odpor pokládá se tím samým za prokázaný. Právem však obrací se dovolání proti názoru odvolacího soudu, že není zapotřebí souhlasu druhého manžela k rozluce z důvodu nepřekonatelného odporu, poněvadž prý jinak by nemělo smyslu ustanovení Šu 16 písm. c) rozl. zák., dle něhož v případě nesouhlasu druhého manžela žadatele jest odkázati na pořad práva, neboť prý v případě nesouhlasu ani zavedení sporu nemůže vésti k rozluce manželství. Jak názor, tak i jeho odůvodnění jest mylné. Zákonnými předpoklady pro rozlukový důvod Šu 13 písm. i) rozl. zák. jsou jednak nepřekonatelný odpor, jednak požadavek, by druhá strana se žádostí o rozlukou pro nepřekonatelný odpor souhlasila. Ustanovení druhé věty Šu 18 rozl. zák. dotýká se toliko onoho předpokladu, totiž jsoucnosti nepřekonatelného odporu, nepožadujíc jeho důkazu, uplynula-li tři léta od provedení soudního rozvodu. Druhé podmínky, totiž souhlasu druhé strany s rozlukou, § 18 neodstraňuje, musí tu tedy býti souhlas druhé strany za všech okolností, ať již manželství jest rozve-

deno, nebo nikoliv; souhlas se zde nenahraňuje léty. Jest arciž pravda, že ani ve sporu nelze dosíci rozluky manželství pro nepřekonatelný odpor, když druhá strana (žalovaná) se k žádosti o rozluky nepřipojí, a že by se ustanovení §u 16 c) rozl. zák. mohlo zdáti zbytečným; než tomu není tak: stačí si uvědomiti, že odepření souhlasu ku provedení rozluky v řízení nesporném dle §§ 15 a 16 rozl. zák. nemusí míti za následek setrvání v tomto odepírání i v řízení sporném, zamítavé stanovisko druhé strany pro řízení nesporné může míti svůj důvod v tom, že se v tomto řízení nerozhoduje o vině na rozluce, kdežto ve sporu se vina zjišťuje a tím získává druhá strana podklad pro uplatňování svých nároků soukromoprávních (§ 1266 obč. zák.). Již touto úvahou jest prokázána nesprávnost vývodů soudu odvolacího.

Čís. 4088.

Pro žalobu, již se popírá, že pachtovní smlouva nebyla platně uzavřena, není výlučně příslušným soud okresní (§ 49 čís. 5 j. n.).

(Rozh. ze dne 12. srpna 1924, R I 627/24.)

V řízení o žalobě, již domáhala se žalující obec na žalované, by jí vrátila najatý důl, uváděla žalobkyně v první stolici, že pachtovní smlouva, na základě které žalovaný dolu užíval, nebyla platně uzavřena, že usnesení obecního zastupitelstva pro různé nedostatky, které s obecním řádem se nesrovnávají, jakož i nedostatky občanskému zákoníku se příčí, bylo ihned od počátku neplatným a že tudíž žádná pachtovní smlouva nevzešla. **Procesní soud první stolice** (krajský soud v Ch.) uznal podle žaloby, **odvolací soud** zrušil rozsudek i s předchozím řízením a odmítl žalobu, maje za to, že ji bylo podati na soudě okresním vzhledem k předpisu §u 49 čís. 5 j. n.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by, nehledě ke zrušovacímu důvodu, rozhodl o odvolání.

Důvody:

Žalující strana tvrdila v první stolici, že pachtovní smlouva, podle které žalovaný užíval dolu, nebyla platně uzavřena, že usnesení obecního zastupitelstva o uzavření této pachtovní smlouvy bylo hned od počátku neplatné a že tedy žádná platná smlouva mezi stranami vůbec nevzešla. Z toho vyvodila žalující strana žalobní žádost, aby pachtovní smlouva prohlášena byla nezákonnou a právně neúčinnou, aby byla zrušena a žalovaný byl uznán povinným, pachtovní předmět s příslušenstvím žalující obci odevzdati. Žalující strana popírá tudíž jsoucnost pachtovní smlouvy a domáhá se z toho důvodu rozsudku, že pachtovní smlouva není závazná; žalující strana nežádá zrušení pachtovní smlouvy, platně uzavřené, nýbrž žádá soudní prohlášení neplatnosti smlouvy pachtovní a teprve v důsledku toho žádá dále též její zrušení a odsouzení žalovaného, by předmět smlouvy té vrátil obci žalující. Předmětem žaloby a sporu tudíž jest jsoucnost pachtovní smlouvy, pročež není předmětně příslušným okresní soud podle §u 49 čís. 5 j. n., nýbrž